

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1911. május 28.

122. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Félévre . . . 2 kor.

Folyóirat ára helyben 6 fillér.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Nyomda telephelyszáma (sürgős esetekben) 932.

Decentralizáció a M. Á. V. szervezetében.

(B. H.) A vasuti decentralizáció helyes fogalma a szervezetnek olyan berendezkedését jelenti, melyben az igazgatás minden szerve önállóan működik, munkájáért felelős és így az egymásnak alárendeltség, a kétszeres munka nem létezik. A mit egyik igazgatósági szerv szakértelemmel elintézt, miért szükséges azt még egy második, ugyanolyan testületnek minden esetben átdolgoznia? A decentralizációs rendszer a valódi munkafelosztáson alapszik, az egyes munkakörök hatáskörét szabatosan állapítja meg, képességeit teljesen kihasználhatja és módot nyer a munkavégzés közvetlen ellenőrzésére.

Dicsérendő eljárás például, hogy a Máv. igazgatósága pénzügyi főosztályának a bevételt ellenőrző szakosztályát Szegedre helyezte át. Május elején költözött oda a B. III. c) osztály, amely a helyi érdekű vasutak áruforgalmának, aztán a belföldi, osztrák és bosnyák vasutakkal való kötetléri áruforgalom bevételének ellenőrzésével foglalkozik. Ha ez a szakosztály önálló és felelős a maga ügyeiben, Szegeden épp úgy végezheti feladatát, mint Budapesten. Szegednek azonban éppen nem közömbös, ha egy új hivatali állítanak fel falai közt, sőt harminchat tisztviselőnek letelepedése lakás, megélhetés, társadalom, de meg forgalom szempontjából is már most is számottevő.

Ez azonban a Máv. kiterjedt területében, amely százezernél több embert foglalkoztat.

„A Tengerpart” tárcája.

A leány.

I.

Boldogan ugrottam be a kupéba. Nagyot sóhajtottam, egyedül vagyok. A vonat csak reggel érkezik meg Budapestre, most pedig még éjjel után egy óra van csak, jó volna aludni.

Odakint egy hatalmasat tükkölt bele a vonat az éjszakába, aztán egy nagyot rázott a bennülőkön és lassan, susterogva megindult a sötét, ismeretlen útra Körülnéztem, vajjon tényleg egyedül vagyok-e és nem-e csalódtam? Tényleg egyedül voltam. Örülni akartam a saját eszemnek, hogy éppen ebbe a kupéba léptem és nem a másikba. Végig hemperogtem a puha bőrdívánon, de nem bírtam elaludni. Szerettem volna, ha valaki abban a pillanatban ott ül mellettem és mesélne valamit, ahogy a kis gyermekeknek szokás.

Éreztem, hogy hiányzik valamim, de nem tudtam, hogy mi és a lelkemet üresnek, szinte undorítóan, unalmasnak képzeltem. Rágyújtottam egy szivarra, talán ez fog segíteni rajtam. Nem izlett. Mintha nem lett volna meg most az az ingerlő hatása és a szivarnak füstje is mintha olyan természetellenes, egyhangusztelen lenne. Eldobtam. Aztán megint mégis csak elővettem újra és aludni próbáltam. Nem ment sehogysem. Gondoltam már

magában véve csaknem elenyésző csekélység, s a decintrális irányzatban csak a kezdők kezdete.

A munkakörök részletes szabályozása és pontos határolása sok-sok előnnyel jár ugyan, csak hogy keresztülvitele óriási munkába kerül. A porosz reform előkészítése öt esztendeig tartott. És mivel végződött? Azzal, hogy a közép-ponti munkakörök 30—40%-a fölöslegessé vált. Ime, egyik példa arra, hogyan kevesbithetjük a Máv. kiadásait, vagyis miképp növelhetjük bevételeit.

Minthogy államvasutunk szervezetében a különböző munkakörök szigorú körvonalozása még nagy részben hiányzik, azért természetesen nem beszélhetünk a vasutigazgatás reformjáról, hanem a decentralizációs irányzatnak csak arról az egyik ágáról, amelynek célja az üzletvezetőségek munkájának megosztása, hogy míg a Máv, saját és kezelt vonalai újabb és kisebb csoportokat alkotnak, addig a felhasznált öntudatos erők működése nyugodtabb, könnyebb és sikeresebb legyen a szervezet kebelén belül is, meg a társadalommal szemben is.

A vasutigazgatás egyik sarkalatos elve, hogy egy középponti igazgatóságon kívül megfelelő számú üzletvezetőség lássa el a szolgálatot.

Hogy mi az a megfelelő szám, világos, hogy sok tényezőtől függ. Határoz az ország műveltsége, népének munkabírása és dologszeretete; fontos az is, hogy a sok teendő közül mit tart fenn a középpont magának és mit kíván meg az üzletvezetőkől összevéve;

most kivárom a reggelt, hiszen úgy is mindegy, akár átalszom azt a pár órát, akár nem. Fölálltam. Az ablakhoz mentem és úgy néztem ki a vak sötétségbe. Néha-néha azt hittem, hogy látok benne alakokat, akik fekete szellem szárnyakon rohannak tovább az éjszakába.

Hátulról hirtelen valaki megfogta vállam. Egy lány volt. Rá néztem. Nem ismertem, fogalmam sem volt róla, ki lehet, csak annyit láttam róla, hogy lány. A haja fekete volt és a szeme csillogott a sötétben. Nem mertem ránézni, féltem tőle. A hátam átborzongott, mintha egy földöntuli lény állna előttem. Kísértéseket láttam. Egyszerre úgy éreztem, mintha a villám ütött volna belém. A leány megszólalt.

— Uram, én ismerem Önt, de látom, hogy ön nem ismer engem. Nem baj, meg fogjuk azért egymást érteni. El akarok Önnek mondani valamit. Belehalok, ha nem tudom senkinek sem elmondani. Nem akar senki sem meghallgatni. Uram, kérem Önt, könyörüljön meg rajtam, hallgasson meg. Nem tart sokáig, csak egy néhány percig, aztán vége és megyek oda vissza, ahonnan jöttem. Üljön le ide szembe velem és ne gondoljon semmire, csak arra mit mondani fogok. Jól tudom, hogy mindez Önt nem érdekli, de mégis kérem, hogy hallgasson ide.

Némán, szinte önkénytelenül is igent bólintottam a fejemmel és leültem vele szemben. Az agyam lassankint derengeni kezdett,

de leginkább a vaspályák kilométeres hossza s az üzem milyensége az irányadó. Általános-ságban legfeljebb 600 kilométer legyen egy-egy üzletvezetőség vonalainak összege. Ez épp olyan ideális kívánalom, mint a középiskola egy-egy osztályában a 40 maximális létszám. Miként ezt nagyon sokszor megkésztetve találjuk, úgy a mi viszonyaink közt a vasuti üzletvezetésnek 1200 kilométerre terjedő hatásköre is még megengedhető.

Hány üzletvezetőségre volna tehát szüksége a Máv-nak? Ha elfogadjuk a beosztás maximuma gyanánt az 1200 kilométert, akkor mivel 1911 január 1-én a Máv. intézkedése 17.188 kilométerre vonatkozott, a meglévő kilenc üzletvezetőségen kívül még legalább öt újat kell szervezni egyfolytában. De mert ezzel is csak a mai helyzetnek és csakis maximális méretben lehetne eleget tenni, innen érthető, hogy kormányunk már három évvel ezelőtt hat új kerületet kívánt létesíteni. Mint-hogy azóta a vonalak és második vágányok folyton épülnek, a forgalom mostanáig is nagyot nőtt s a jövőre is tekintenünk kell, azért a vasutigazgatásban legalább hat új csomópont felállítása szükséges.

Vessünk egy pillantást a külföldi amaz országaira, melyekben rendezett államvasuti élet fejlődött ki. Közülök az 1906. évben — csak állami vonalakat számítva — egy-egy kerületi igazgatóság hatásköre Itáliában 600 és 1939 kilométer közt váltakozik, Poroszországban (nem tekintve az 589 kilométerrel rendelkező berlini igazgatási székhelyt) 1050

mintha láttam volna már valahol ezt a leányt. Talán . . .

II.

Forró júliusi nap volt. A rózsák a virágok, a fűk, a fák javakorukat élték és távolról, gondtalanul rámosolyogtak a feléjük közeledőre, mintha nem is gondolnának arra hogy nemsokára el fog jönni az utolsó ut ebben a nyárban, a temetés, az ősz. Valahonnan egy meleg szél indult neki és meglebegtette a rózsák, a virágok szirmai, amelyek kecsesen, mosolyogva hajtották meg magukat az örök nagyur, a szél előtt.

Ott jártunk lent ketten a kastély alatt a folyó partján. A hullámok lassan csobogva haladtak lefelé, mialatt halk, szimfonikus melódiákat játszott a folyó tetején a hullámokon a szél. Beszéltünk mindenről, az életről, a jövőről, a multról és elkezdtünk álmodozni, festni a jövő életünkről, terveket szőttünk és kiszíneztük, észrevétlenül, az egész jövőnket. Még nem mondtuk el egymásnak, hogy szeretjük egymást, csak éreztük, hogy kitálatuk a gondolatainkat és nekünk kell egymást szeretnünk, mert különben összeomlana előttünk a kárpit és vége lenne a nagy örök komédiának, amelyet idelelt a földön életnek neveznek. Néha úgy éreztük, mintha nem is a földön járnánk, hanem másutt, ahol az embernek minden vágya teljesül és ahol más a levegő, az ég és más a — szerelem.

Megint egy forró júliusi nyári est volt és mi újra ott jártunk elmélázva a kertben

és 2423 kilométer közt, Bajorországban pedig 1217 és 1592 kilométer közt. Ausztriában 13.220 kilométer pálya igazgatását külön vasútiügyi minisztérium és tizenegy üzletvezetőség végzi. Hazánkban 15.509 kilométer volt ugyan az állam saját és kezelt vonalainak összege, mégis az egy igazgatóságokon kívül csupán kilenc üzletvezetőség teljesített minden szolgálatot. Csak így lehetséges, hogy a Máv. üzletvezetősegeinek vonalterjedelme 1254 és 2789 kilométer közt mozgott.

Ha ezekből az átlagot vizsgáljuk kiderül, hogy az osztrák üzletvezető átlagosan 1201 kilométerért felelős, a bajor 1310, a porosz 1664, a magyar 1723, az olasz 1750 kilométerért. Hogy Itália üzletigazgatóságai átlagosan 1750 kilométer vonalat ölelnek föl, abban bizony semmi megnyugtatót nem lehetünk, ha eszünkbe jut az olasz kamarának ez évi februárban tartott vitája. Itt ugyanis, miután az egyik szónok az igazgatás decentralizását s a felelősség fokozását hangoztatta, a másik pedig a fegyelem szigorításához katonás rendszabályokat sürgetett, a közmunkaügyi miniszter, Sacchi nyíltan kijelentette, hogy míg a forgalom 52 százalékkal emelkedett, addig a vezető személyzet 36 százalék szaporodást mutat, a végrehajtó személyzet 36 százalékot, az irodai pedig 63 százalékot!

Az utóbbinak — ugymond — ilyen ijesztő növekedését föllétfelül apasztani kell, mert magát a végrehajtó személyzet helyes kihasználását gátolja. Ezért a kormány az ügymenet decentralizációját s a vele együtt járó takarékosságot látja egyedül célravezetőnek.

Mindez fényesen bizonyítja, hogy Itália maga sem tartja egészségeseknek saját vasútiügyi állapotait, nem hogy mi vehetnők mintaképnek!

Magyarországon e szerint még átlagban is nagy a kezelendő vonalmennyiség, hát ha azt vesszük figyelembe, hogy Szeged üzletvezetőjének gondja már öt évvel ezelőtt is 2789 kilométer vonalra terjedt ki, akkor ez a páratlan jelenség, bármely országról legyen szó, felülmúlja valamennyi üzletvezetőség terjedelmét. Vagyis a Máv. szegedi üzletvezetése a külföld legnagyobb üzletigazgatóságának, Königsbergnek vonalhosszát is tulszárnyalta 366 kilométerrel.

hallgatva, mintha azon tűnődnék, miért rohannak oly gyorsan tova fejünk felett a csillagok, pedig ezalatt azon gordofoztunk, vajjon igazán szeretjük-e egymást? Tudtuk, éreztük, hogy erre csak egy felelet lehet: igen és mégis néha el kezdett szorongatni egy kínos, a minden valójában fájdalmas érzés és ha nem?

Akkor odakaptál hirtelen a kezemhez és vadul, vérben forgó szemekkel rám bámulva kiáltottad, hogy „szeretsz?”

Egy ideig nem tudtam szóhoz jutni. Nem tudtam, hogy mit feleljek: igent-e, vagy nemet? Akaratlanul, szinte önkénytelenül ejtettem ki a szót:

— Miért?

Rám néztél bambán, mintha nem értenél, mintha erőszakkal nem akarnál megérteni, aztán megemelted a kalapodat is anélkül, hogy egy szót szóljal volna, ott hagytál faképnél és mentél el messze, messze. Nem tudtam, mi történt, csak bámultam utánad krétafehér arccal és még akkor is kérdeztem:

— Miért, miért?

III.

A leány hirtelen eltűnt. Ijedten kaptam oda a kezemmel, ahol látni gondoltam, de csak a nedves ablaküveget foghattam meg. Kinéztem az ablakon keresztül és ha ott valahol megtalálhatom? De ott sincs senki. Mindenütt mély csend volt, csak a vonat kerekeinek zakatolása és a mozdony hatalmas túlkölése szakította meg a csendet, amint egy kis falu állomása előtt megállt.

És én kerestem a leányt... J. Á.

Pedig a vasútépítés nemcsak meg nem szűnt, hanem az 1909. év végén a szegedi üzletvezetést már 2903 kilométer vonalhoz juttatta, sőt azóta is tovább növeli.

Hol vagyunk ma már az ideális 600 kilométertől, vagy csak — mondjuk — az elfogadható kétszeresétől? Ma, mikor már a Máv. üzletében az átlag sem kevesebb 1909 kilométernél?

Ott vagyunk éppen, ahol a felelősség emberfölötti feladat, ahol a helyzet tarthatatlan, ahol tehát égető szükség van a decentralis eszköz felhasználására, tudniillik a munka megosztására.

A magyar kereskedelemügyi minisztérium régen ismeri ezeket a bajokat. Már 1908-tól kezdve folyton foglalkozik az üzletvezetőségek szaporításának tervével. Jelen kormányunk belső okoknál fogva is folytatja a megkezdett művet. Meggyőződött ugyanis arról, hogy a személyzet fegyelmelzetsége lényeges hatással van a szolgálatra s a vasut pénzügyi eredményére is.

A mai üzletvezetők rengeteg hosszú vonalain azonban teljes lehetetlenség a személyes befolyás érvényesítése. A személyzetben meglazult fegyelem már azáltal is javulni és erősödni fog, ha egy-egy üzletnek vezetői emberei kisebb területre fognak szorítkozni. A boldogult Hieronymi evégből napirenden tartotta az üzletvezetőségek szaporításának kérdését; és pedig, hogy zavar ne támadjon, évenként kettőnek föllállítását tervezte; megfelelő fedezetről pedig már az 1911. évi kereskedelmi költségvetésben gondoskodott.

Minthogy Szeged a legnagyobb üzletvezetőség és a mostani kereskedelmi kormányunk is ennek terhén akar legelőször könnyíteni, kívánatos, hogy a Pécs és Temesvár vagy Szabadka városában megnyitandó két új üzletvezetőség még a nyár folyamán, vagy legkésőbb az ősszel megkezdje sikeres működését, ha tán ideiglenesen nem is a saját palotájában!

P. I. dr.

Kikötősztrájk küszöbén.

— Sztrájk az Ungaro-Croátánál. —

Fiume, máj. 27.

Visszapillantva az utolsó tíz év eseményeire, nyomban szembetűnik a tengerészek gyakran megismétlődő sztrájkmozgalma. A bérharcban a külföld nagy kikötővárosai vezetnek, ahol a jól szervezett kapitányok, gépészek s egyéb hajóalkalmazottak folyton erkölcsi, de elsősorban anyagi helyzetük javításáért harcolnak. Az angol tengerész szaklapok is írják, hogy a londoni, hamburgi, néhány északi kikötői és legutóbb a barcellonai szervezetek között folytonos érintkezés áll fenn egy messze kiható tengerész sztrájkmozgalom rendezéséért.

Az európai bérharc hullámai természetesen eljutnak a fiumei kikötőbe is, ahol a tengerész világ mindig könnyen kapható kisebb-nagyobb követelésekre. A fiumei kikötő azonban elsősorban Trieszt befolyása alatt áll s ha ott egy mozgalom nem jár a remélt sikerrel, biztosra vehető, hogy nálunk újból kezdik. A mint viszont a bérharc Fiumében eredményt ért el, könnyű a triesztieknek példára hivatkozni. Nem lehet elvitatni azt a tényt sem, hogy a triesztiak már csak nemzeti érdekből is igyekeznek Fiumének kárt okozni, hogy ezáltal az osztrák kikötővárosnak az Adriai tengeren való szupremációját mindinkább biztosíthassák.

Erre vall az is, hogy nálunk mindig akad trieszti bujtató, aki ha egyeseknél elégedetlenséget talál, nyomban igyekszik azt általános szítani. Az idegen izgatók vakandok munkájára azonban nálunk senkisésem gondol s csak

így történhetik meg, hogy tengerészeink, egyes tekintetben igazuk is van, teljesíthetetlen követelésekkel lépnek fel. Számokká lehet igazolni, hogy a Magyar-Horvát tengerhajózási társaság gépészei, matrózjai, fűtői s egyéb alkalmazottai olyan horribilis igényeket támasztanak, amelyeknek teljesítése pénztárakban kifejezve, évi félmillió koronával terhelné meg a társaság jövedelmét. Semmi közünk az Ungaro-Croata vagyoni viszonyaihoz, de azt hisszük, hogy ezen megterhelést még e nagyjövendelmű társaság anyagi helyzete sem bírja el.

Még jobban megvilágítva a helyzetet, számítások alapján azt a tényt szögezhetjük le, hogy valamennyi követelés teljesítése a jelenlegi személyzeti kiadást 76%-kal emelné. A 76%-os tulkiadást pedig az Ungaro-Croata bizonyára nem fogja, mert nem tudja viselni s így a magyar tengerészet hosszantartó krízisére lehet kilátásunk.

Az alkalmazottak azonban ezzel nem törődnek. Tovább haladnak a részükre kijelölt uton s a Sedi Riuniti mai határozata után minden előjel arra vall, hogy a legközelebbi napokban már teljes kikötősztrájk előtt fogunk állani. Hacsak az utolsó órában nem fog sikerülni kölcsönös jóakarattal méltányos megállapodást kötni, mely nemcsak a harcoló feleknek, de egyetlen kikötővárosunk közgazdasági érdekeinek is megfelel.

A sztrájkmozgalomról a következő részletes tudósítást adjuk:

A sztrájk kitörése.

Kevéssel a Magyar-Horvát tengerhajózási társaság válaszában kézbesítése után két matróz végigjárta a társaságnak a kikötőben horgonyzó hajóit. A megbízottak felszólították a matrózokat s fűtőket, hogy nyomban menjenek a Via Fiumarán levő munkásegyletbe, ahol döntő tanácskozás lesz.

Nemsokára majdnem valamennyien megjelentek a Sedi Riuniti helyiségeiben. Az egyesület vezetősége a rövid konferencián azt indítványozta, hogy tekintet nélkül a meginduló béketárgyalásokra, a munkát már pénteken este hagyják abba. Az indítványt izgatottan tárgyalták s végül elfogadták. A határozatról nyomban értesítették a kikötőben tartózkodó hajók személyzetét, mely podgyászával együtt azonnal eltávozott az Ungaro-Croata hajóiról. Este hat óra fele hajtották végre a határozatot, úgy, hogy ezután már egyetlen hajó sem hagyhatta el a kikötőt. Abbáziából félnyelckor még az „Istriano” elindult, a nyolc órai hajó azonban már ott maradt.

A sztrájk váratlan kitörése meglepte nemcsak az Ungaro-Croatát, hanem a révhivatal s a tengerészeti hatóságot is, mert a sztrájkot legkorábban szombat estére várták s ilyen irányban tették meg az előkészületeket is. Ezt igazolja ama körülmény is, hogy Rödiger Ernő révkapitány hat órakor még megnyugtató telefonjelentést adott a tengerészeti hatóságnak s egy órával később már megállottak a hajók. Rödiger ezután Abbáziába ment, ahonnan csak a „Klotild” hatósági gőzessel jöhetett vissza.

Hatósági intézkedések.

Mihelyt a sztrájk kitöréséről Copaitich Zsigmond, a Magyar-Horvát tengerhajózási társaság elnöke értesült, nyomban a tengerészeti hatóságra sietett, ahol Fuhrmann Ferenc min. tan. alelnök támogatását kérte. A hatóság második emeleti üléstermében nyomban konferenciát tartottak a társaság, a révhivatal s a tengerészeti hatóság több tisztviselője közbenjöttével. Minden törekvés oda irányult, hogy a velencei és anconai hajókat elindíthassák a nemzetközi postaforgalomra való tekintettel. Ezért úgy intézkedtek, hogy az Anconába induló „Dániel Ernő” s a Velencébe induló „Salona” gőzösökre megfelelő személyzet legyen kirendelhető. Minthogy eleinte a tisztikar is a sztrájkolókhöz huzott, gondoskodás történt, hogy Minach Antal lovag és Sablich Modesto révkapitányhelyettesek kénszenlétkben legyenek a két gőzös parancsnokságának átvételére. Erre azonban nem került a sor, mert a kapitányok helyükön maradtak. Mindegyik hajóra azonban kilenc révkalauzt s

hatósági gépészt hajóztak be a sztrájkolók helyettesítésére. A gyors intézkedéseknek tulajdonítható, hogy az anconai kévással kilenc óra előtt, a velencei hajó pedig fél tíz óra után elhagyta a kikötőt.

Ezzel egyidőben a rendőrség sem maradt tétlen, mert széleskörű óvintézkedéseket fogantatosított az esetleges zavargás megakadályozására.

Derencin Xavér rendőrigazgató elrendelte, hogy a punto franco területére csakis a hajók dolgozó személyzete léphessen. A sztrájkolókat nem engedték belépni a kikötőbe. A kikötő bejáratánál kettőzött rendőrszem állott.

Az utasok ijedelmé.

A két gőzös utasait természetesen módfelelt megijesztette a sztrájk váratlan kitörése. Tanácstalanul állottak a hajókon s a rakodópartokon. Az izgalmat csak fokozta a pesti gyorsvonat utasainak érkezése, akik természetesen mit sem tudtak a sztrájkról. Bajuk azonban nem történt, mert nagyobb késéssel ugyan, de mégis folytathatták utjukat. Mindössze annyi kellemetlenség érte őket, hogy a hajókon vascsorát nem szolgálhattak fel, mert a pincérek és szakácsok is a sztrájkolókhöz állottak.

A társaság nyilatkozata.

Az Ungaro-Croata igazgatósága tegnap este nyilatkozatot bocsátott ki, melyben kijelenti, hogy a matrózoknak és fűtőknek még 24-én válaszolt, hogy hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni, ha úgy az elégedetlenség, mint a társaság 2-2 nem érdekelt egyént megneveznek megbízottakul. Ezt azonban a matrózok és fűtők nem fogadták el. Kijelentették ugyanis, hogy közvetlenül kívánnak tárgyalni az Ungaro-Croatával. Ebbe az igazgatóság is belement s erről délután négy órakor értesítette az érdekelteket azzal, hogy szombaton délelőtt tíz órakor várja a matrózok képviselőit, a fűtők megbízottait pedig szombaton délután 3 órakor fogadja. A társaság levelére azonban választ nem kapott, hanem este hét órakor úgy a matrózok, mint a fűtők elhagyták a hajókat s sztrájkba léptek.

A járatok fenntartása.

Ma reggel a rév hivatal szolgálata rendelte be az összes révkalauzokat és a gépészeket s az Ungaro-Croata igazgatóságával folytatott tárgyalások után az abbaziai hajókra osztotta be a rév hivatali személyzetet. Az abbaziai járatokat tehát a társaság a rév hivatali személyzettel rendszeresen teljesíti. A kapitányok a hajókon maradtak.

A társaság igazgatósága most az iránt tesz lépéseket, hogy a többi járatokat is fenntarthassa. A „Pannonia“ gőzös holnapi indulása Cattaróba eddig még bizonytalan, lehetséges azonban, hogy a révkalauzokkal és a hatósági gépészekkel holnap elindíthatják a hajót.

A megakadt tárgyalások.

Az Ungaro-Croata igazgatósága és a hajófűtők, valamint a hajómatrózok közt ma délelőtt kellett volna megkezdeni a tárgyalásokat, minthogy az igazgatóság elfogadta az alkalmazottaknak a tárgyaló bizottságra vonatkozó feltételeit. Annál inkább meglepte az igazgatóságot a sztrájk hirtelen kitörése. A sztrájk folytán a mára kitűzött tárgyalások elmaradtak s ma még egyáltalában nem lehet tudni, hogy mikor kezdődnek meg a békéltető tárgyalások.

Terjed a sztrájk.

A kikötőben horgonyzó hajók legénysége a tegnapi sztrájk kitörése óta folytonosan tanácskozásokat folytat.

E tárgyalások eredményeként a Horvát gőzhajózási társaság alkalmazottai tegnap este elhagyták a hajókat, ma délelőtt 9 órakor pedig a kikötőben horgonyzó „Kostrena“ gőzösn szüntette be a hajószemélyzet a munkát.

A legújabb események.

A hatóságok Egan Lajos miniszteri tanácsos, a kormányzóság közgazdasági előadójának vezetésével minden erejükkel odatörekednek, hogy a postajáratokat, habár redukált számban is, fentarthatassák a sztrájk ellenére. E célból a délutáni órákban mintegy 50 haditerészeti fűtő és matróz érkezik Pólából, akiket a postajáratokon fognak elhelyezni. Így már kora délután egy postahajó indult el Portoré, Buccari és Zengg felé, egy másik pedig

Lovranába szállította a postát. Délben beszüntették a „Stefánia“ és „Lovrana“ gőzösek abbazia-fiumei járatait is, hogy a hatósági személyzetet ki ne fárasssák. Helyettük az esti fővárosi gyorsvonat érkezése után indítanak egy hajót, mely Lovrana, Abbázia felé fog közlekedni.

Döntő fontosságu volt a Sedi Ruiniti délelőtti értekezlete is, melyen rövid tanácskozás után kiüröndötték, hogy a sztrájkot továbbra is fentartani kívánják, mert csak így őrizhetik meg a mintegy 700 főnyi sztrájkoló tagtárs anyagi érdekeit.

Fentartották a rendőrség által még tegnap elrendelt kikötői zárlatot is. A szabad kikötő bejáratánál két-két rendőr áll. A rendőrök csakis olyanokat engednek oda belépni, akik a hajókhoz tartoznak. A sztrájkolóknak nincs ugyan megengedve a kikötőbe való belépés, ezek azonban mégis találtak módot arra, hogy a még dolgozó más társaságbeli legénységgel fraternizálhassanak. A barátkozás hatása már érezhető, mert a dolog, mintha már lassabban menne . . .

Itt említjük meg, hogy a ma esti velencei járat elindítása még bizonytalan. A holnapi vasárnapi kirándulások a sztrájk miatt elmaradnak.

UJDONSÁGOK.

— A kereskedelmi kamara ülése. A kereskedelmi kamara tegnap esti ülésén az elnök bejelentette, hogy Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter özvegyéhez részvénytájékoztatót küldött, melyre tegnap jött meg a válasz. Közölte, hogy Zängerle és Nattich tagok halála alkalmával a hátamaradottaknak kifejezte a kamara részvétét.

Righini szóvá tette, hogy a Braidiza rendezési munkálatai lassan folynak a fakeskedők kárára. Indítványozta, hogy e célból a kereskedelmi miniszteriumhoz irjanak fel s a kormányzóhoz küldöttséget vezessenek. A kamara ezt elfogadta.

Dubokovich szóvá tette, hogy a május elsejei vasuti menetrendváltás sérelmes a postaszolgálatra. Elhatározták, hogy ezért illetékes helyen lépéseket tesznek.

Cretich panaszkodott, hogy a struccoll-kereskedők, akik áruikat az utcán árusítják, nagy kárt okoznak a helybeli kereskedelemnek. A kamara a hatóságoknál közbenjár a kereskedők érdekében.

A titkár ezután bejelentette, hogy legközelebb hozzáfognak a Fiume—Ogulini közti telefonhuzal felállításához.

Egy levelező tag megválasztására, valamint a rakodási illetékek felemelésére vonatkozó indítvány tárgyalását a közelebbi ülések egyikére halasztották.

Ezután áttértek az Atlantica hajóstársaság közszállítmányainak tárgyalására.

Dussich tiltakozott az idegen társaságok miniszteriumi koncessziója ellen, mikor hasonló kedvezményben nem részesítik a fiumei kereskedőket.

Righini csatlakozott az előtte szóló nyilatkozatához. Hangoztatta, hogy a fakeskedelem részére nincs elég rakodópart s hogy a Baross kikötőt kizárólag a fakeskedelem részére kellene fentartani.

A kamara Rudan, Minach, Mariassevich, Righini és Premrou tagokat megbizta, hogy a kormányzónál a kereskedők érdekében panaszt emeljenek az említett koncesszió miatt. Ezzel az ülés véget ért.

— Gyorsírási verseny és vizsga. A Fiumei Gyorsírók május 28-án, vasárnap d. e. feltizenegy órakor a Fiumei Magántisztviselők Egyesületében levő helyiségében gyorsírási versennyel egybekötött gyorsírási vizsgát tart. Tekintettel arra, hogy a vasárnap megtartandó verseny a körnek első nyilvános versenye, melyen azonban csak a tanfolyam rendes hallgatói vehetnek még ezuttal részt, a választmány felhívja a versenye az érdeklődők figyelmét. Vendégeket szívesen látnak. A versenyre több díjat tűztek ki. A versenyen Kankovszky Ferenc miniszteri tanácsos, a kör diszelnöke és Bárdos György dr. kiváló gyorsírási szaktekin-tély Budapestről is jelen lesz.

Kéz alatt vett

varrógépek

egészen új állapotban olcsón eladok, esetleg részletfizetésre is.

HERSKOVITS S.

Via Giuseppe Parini 6. szám.

Egy elegánsan bútorozott szoba

kiadó. Corso 20. szám I. emelet.

Egy szép bútorozott szoba el-sejére kiadó. Via Alessandro Volta 3. szám IV. emelet.

Helybeli nagy iparvállalat azonnali belépésre keres német nyelvű gyors- és gépírásban gyakorlott férfi, vagy női tisztviselőt. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével a lap kiadóhivatalába küldendők.

Értesítés.

Van szerencsém m. t. vevőimet arról értesíteni, hogy az utóbbi időben üzletem annyira megerősödött, kénytelen voltam ezt tetemesen kibővíteni és megnagyobbítani amely körülmény letővé teszi, hogy tisztelt vevőimnek legkényesebb igényeinek megfelelni tudjak. Eltekintve az elsőrendű minőségű fűszer- és csemege cikkektől állandóan raktáron tartok tejjel hízalt vágott baromfit, ugyszintén jövő hótól kezdve eleven édesvizi halat árusítok mely tény bizonyítja, hogy nem riadok vissza jelentékeny anyagi áldozatoktól, csakhogy t. vevőimet minden tekintetben kielégítek. A nyári idény alkalmával friss töltésű Szt.-István dupla maláta, világos és müncheni sört behűtve tartok raktáron. Bármilyen mennyiséget ugyszintén jeget is szállítok t. vevőimnek **díjmentesen** házhoz.

Mélyen tisztelt vevőim további jóindulatát és pártfogalmely tisztelettel

G. GILLIAM

fűszer és csemege kereskedő

Telefon Interurban 9-90. — II-85.
I mellékállomás.

— **Csaleta Márkot felmentették.** Emlékezetes még az a feltűnő merénylet amelyet Csaleta Márk volt tengerészkapitány a nyílt utcán követelt el a tőle elváltan élő felesége ellen. Csaleta a Via Adamichon beretvéval végigvágta a felesége arcát amiért a fiumei törvényszék másfél évi fogházra és az ország területéről való kiltásra ítélte. Tegnap foglalkozott az ügygel a budapesti kir. ítélőtábla, amely megsemmisítette az első foku bíróság ítéletét s a merénylő tengerészkapitányt felmentette.

— **Bécsből Karlobagóig léghajón.** Bécsből tegnapelőtt egy léggömb indult el, melyben két katonatiszt és egy polgári ruhás léghajós ült. A léghajó kilenc órai ut után Karlobagóban szállt le. A három léghajós onnan Zárába ment, a részekre szedett léghajót pedig az Ungaro-Croata „Magyar” gőzöse Fiuméba hozta. Tegnap a léghajósok a „Pannonia” gőzessel szintén Fiuméba érkeztek s innen tovább utaztak Bécsbe.

— **Évzáró vizsgálatok.** Az állami polgári fiúiskolában a vizsgálatokat a következő sorrendben tartják meg: A nyilvános tanulók vizsgálatai: Junius 7-én reggel 8 órakor vizsgálat a hittanból az összes osztályokban. Junius 12-én reggel 8 órakor az I. a) osztály, junius 13-án reggel 8 órakor I. b) osztály, junius 14-én reggel 8 órakor az I. c) osztály, 16-án reggel 8 órakor a II. a), 17-én reggel 8 órakor a II. b), 19-én reggel 8 órakor a III. a), 20-án reggel 8 órakor a III. b), 21-én reggel 8 órakor a IV. a), 22-én reggel 8 órakor a IV. b) vizsgázik az összes tárgyakból, 24-én délután 5 órakor az ének és torna vizsga. Magántanulók vizsgálatai: Junius 18-án d. e. 8 órától kezdődőleg zárt írásbeli vizsgálat, junius 23-án d. e. 8 órától kezdődőleg szóbeli vizsgálat. A kereskedő tanonciskolában: junius 7-én d. u. 4-től kezdődőleg a II. és a III. osztály vizsgája. 9-én d. u. 4-től kezdődőleg az előkészítő és az I. oszt. vizsgája.

— **A kikötőből.** Május 27. Ékezett: „Babylon” német gőzös Hamburgból, 100 hordó olajjal, 125 bál tengerifüvel, 70 tonna fával és 30 zsák kávéval; „Urano” osztrák gőzös Konstantinápolpból 441 bál gyapottal, 300 zsák lenmaggal, 346 zsák paprikával, 106 zsák dióval és 128 zsák valloneával; „Gallipoli” olasz gőzös Baribó, 130 üres hordóval; „Asturia” angol gőzös Liverpoolból. **Indult:** „Fabricotti” olasz vitorlás Ancónába 300 tonna faszénnel.

— **Argentínai hus Triesztben.** Tegnap délután érkezett Triesztbe az Austro-Americana „Sofia Hohenberg” gőzöse Buenosayresből, ahonnan 700 tonna fagyasztott húst hozott Ausztria részére. A husrakomány nagyobb részét ezalkalommal Ausztria vidéki városai rendelkezésére fogják bocsátani. A vidéken ugyanis az argentínai húst megkedvelték s a kereslet növekvőfélben van, míg Bécsben a mérsárosoknak sikerült a lakosságot arról lebeszélni. Sok helyen nyilvános elárúsító üzleteket nyitának, ahol csakis argentínai hús kerül eladásra. Néhány tonnányi fagyasztott húst az Austro-Americana trieszti raktárainak hűtőszekrényeiben hagynak, hogy a közönség addig is hozzáférjen a délamerikai hushoz, amíg a városi hűtőraktárak elkészülnek. Buenos-Ayresből a társaság „Franceska” gőzöse tegnap indult Triesztbe 700 tonna fagyasztott hussal. A gőzös előreláthatólag junius 22-ikére érkezik Triesztbe.

— **Középor egy korcsma ellen.** Tegnapelőtt este a Rastocinén levő Kleisz-féle vendéglőben öt kocsis a zárórán tul is mulatni akart. A tulajdonos azonban tekintettel a fennálló tilalomra távozásra kérte a vendégeket. Eközben összeszólalkoztak a korcsmásossal s amikor kint voltak, köveket szedtek fel és valóságos középort zudítottak a vendéglőre. Az elősiető rendőrök csak nagynehezen tudták megfékezni a duhaj kocsisokat, akik közül hármat bekísérték a rendőrségre, a többi kettő azonban elmenekült. Hatóság elleni erőszak címén is megindítják ellenük az eljárást, mert az egyik rendőrt földreteperték és megrogdosták.

— **Betörés.** Áldozó csütörtök délutánján Adamiano Kozma kereskedő családja kirándulást tett. Amidő este Cantridáról visszatértek a kereskedő felesége észrevelte, hogy az egyik szekrényfiókból hiányzik néhány, összesen 400 korona értékű ékszer. Az ékszerek

eltűnése annál inkább meglepést keltett, mert a lakás ajtaja zárva volt. Valószínű, hogy a tettes álkulcsot használt. A betörést a rendőrségen bejelentették.

— **Földközi tengeri kirándulások Cunard hajókkal.** A *Saxonia* 14.280 tonnás kettőscsavarú Cunard gyorsgőzös 1911. junius 10-én, szombaton délben indul Fiuméből Messinába, Palermóba, Nápolyba és Gibraltárra. Fiuméba való visszautazásra a 13.600 tonnás „Carpathia” gőzös nyújt kedvező alkalmat Gibraltárból junius hó 25-én, Nápolyból pedig a junius 15-én induló 10.000 tonnás „Pannonia” vagy a junius hó 29-én induló „Carpathia” hajó alkalmas a visszautazásra. Az utasok feladásra szánt podgyászát 240 kg-ig a társaság díjtalanul szállítja. „Saxonia” indul Fiuméből junius 10-én, érkezik Messinába junius 12-én, Palermóba junius 13-án, Nápolyba junius 14-én, Gibraltárra junius 17-én. „Carpathia” indul Gibraltárból junius 25-én, Nápolyból junius 29-én, érkezik Triesztbe junius 2-án, Fiuméba július 5-én, „Pannonia” junius 15-én indul Nápolyból, Triesztbe 18-án, Fiuméba junius 21-én érkezik.

Az I. osztályú utazási díjak el-látással együtt a következők: Fiume—Palermo 96 korona, Fiume—Nápoly 120 kor., Fiume—Gibraltár 240 kor., Gibraltár—Fiume 240 kor., Nápoly—Trieszt 120 kor., Nápoly—Fiume 120 kor. A földközi tenger kikötői között körutazási jegyek 10 százalékos kedvezményvel bocsátatnak ki. Bővebb felvilágosítást nyújt az Adria m. kir. tengerhajózási r.-t. Fiumében, az Adria személyszállító osztálya Budapesten (V., József-tér 1.), az Idegenforgalmi és Utazási Vállalat r.-t. Budapesten (IV., Vigadó-tér), az összes külföldi Cunard ügynökségek, valamint minden körutazási menetjegyiroda.

— **Az Osztrák Lloyd májusi menetrendje.** Földközi tengeri szolgálat:

A görög—levanti „B” vonal hajói május 30-ika körül rakodnak Fiumében Brindisi, Korfu, Patrasz, Argostoli, Calamata, Cerigó, Pireusz, Sira, Vathy, Scio, Cesme, Smirna, Metelino, Dardanelli, Gallipoli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Kerasonda, Rizeh és Trebisonda kikötők részére.

A thesszáliai „B” vonal gőzösei május 27-ike körül rakodnak Fiumében Medua, Durazzo, Valona, Santi, Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Lagos, Dedeagatsch, Dardanelli, Rodostó, Konstantinápoly és Haidar Pacha kikötők részére.

A szíriai vonal gőzösei május 27. körül rakodnak Fiumében, Brindisi, Alexandria, Port-Said, Beiruth, Jaffa, Caifa, Saida, Tripolis, Alessandretta, Messina, Larnaos és Limassol kikötők részére.

Fogak! Szájpádlás nélkül 4 koronától.

Gyökerek eltávolítása fölösleges. Használhatatlan, rosszul illő fogsorokat egy nap alatt használhatóvá alakítok. Készítek továbbá csapfogakat, aranykoronákat és hidakat, a melyek a szájból ki nem vehetők és a természetes fogaktól meg nem különböztethetők. Munkáim a fogteknika legújabb vívmányai szerint készülnek 10 évi jótállással

Pálmai István fogműterme

Telefon 12 10. Riva Szápary 2. II. emelet. Nyitva reggel 8-tól este 8 óráig. Megbeszélések vasár- és ünnepnap délután is.

A Horvát-Szlavon Országos Jelzálogbank, Zágrábban.

telkekre és házakra becsértékük felének erejéig

4½%-os törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyújt

— és —

építési hitelek engedélyez.

Fiumében benyújtásokat átvesz és mindennemű felvilágosítás ad a

Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság,

hol részletes tervezetek is kaphatók.

MÜSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT - GYÓGYIT

Vese- és hólyagbajoknál, a vérmedence idült hurutjainak, húgykő- és fővényképződésnél, a legutak és a kirepedt laasztós szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatású bizonyult. Orvosilag ajánlva. Fiumei főraktár FRANC JECHEL, cégnél.

Lederer penzio Abbazia.
Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban.

Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Borszéki
GYÓGY-ÜDÍTŐVIZ.
A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!
angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer. Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vízek között.
Főraktár: **C. Brazzoduronál - Telefon 495.**

Figyelem! Ujdonság
Sticky Backs English
12 drb fénykép csak 40 kr.

Egész nap, éjjel 10 óráig villany világítás mellett eszközöljük a felvételeket.

A n. é. közönség b. pártfogását kiváló tisztelettel

SOHR H.

Viale Francesco Deák 8. Az udvarban.

„Lloyd” szálloda
.... FIUME

A modern igényeknek megfelelően újjáalakítva. Az abbaziai hajók közvetlen közelében Elsőrendű vendéglő az épület földszintjén - Családok kedvenc találkozó helye.

— Mérsékelt árak. —

Navarro Hugo és Tsa tulajdonosok.

Távirat ◀ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, május 27. A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnököl.

Napirend előtt

Pop-Csicsó István nemzetiségi kijelenti, hogy a földmivelésügyi tárca tárgyalásánál Szüllő Géza rágalomokkal vádolta. Most, hogy beszerezte a szükséges okmányokat, be tudja bizonyítani, hogy Szüllő méltatlanul vádaskodott. A vádakat visszautasítja.

Szüllő Géza személyes kérdésben kér szót s azt mondja, hogy Pop-Csicsó mai felhívása újabb tápot ad az oláh irredentizmusnak.

Pop-Csicsó kikéri magának, hogy őt irredentizmussal vádolják. Kijelenti, hogy ezentul minden visszaélést a Ház elé fog hozni.

Az elnök felhatalmazást kér, hogy a szegedi választókerületben a választás kiírása iránt intézkedhessék. Bemutatja a haditengerészeti parancsnok meghívóját, mellyel meghívja a képviselőházat a június 24-iki trieszti vízrebozásati ünnepségre.

Ostffy Lajos közbekiált: Nem megyünk el!

Az elnök ezután felolvastatja az indítvány könyvet, melybe Szerényi József és Heltai jegyezték be indítványt. Az interpellációs könyvbe Polónyi Dezső és Barsay Andor a hunyadmegyei főispán visszaélései miatt jegyezték be interpellációt.

Átérve a kultusztárca folytatólagos tárgyalására

Damján Vazul nemzetiségi kevesli a tárca egyes tételeit. Szükségesnek tartja, hogy a tárca dotációja évenként emelkedjék. A költségvetést nemzetiségi szempontból bírálja.

Braudt Rezső szász foglalkozik a népoktatási viszonyokkal. Ismerteti a módot, hogyan veszik fel a növendékeket a szász iskolákba. A rendszert helyesli s ennek alapján lehetne megoldani a népoktatás kérdését. A javaslatot elfogadja.

Az elnök ezután szünetet rendel el.

Szünet után

Apponyi Albert gróf beszél. Védi a koalíciós kormány népoktatási törvényét. Kijelenti, hogy a kultúra még sok javításra szorul. A tanítók fizetés- és nyugdíjrendezését kívánja. Beszél az Opera és a Nemzeti Színház viszonyairól. A javaslatot nem fogadja el.

Az ülés folyik.

Képviselők indítványai.

BUDAPEST, máj. 27. A képviselőház mai ülése alatt Barta Ödön indítványt jegyzett be, hogy a Ház utasítsa a kormányt, hogy terjesszen be törvényjavaslatot Bosznia-Hercegovinának Magyarországhoz való csatolásáról.

Rakovszky István azt indítványozza, hogy a Ház utasítsa a kormányt, hogy az összeférhetlenségi törvény szigorubbá tétele iránt törvényjavaslatot terjesszen be.

Választási küzdelem Szegeden.

SZEGED, máj. 27. Bánffy Dezső báró halálával a Bánffy-párt feloszlik. A tagok legnagyobb része belép a munkapártba. Eddig két jelölt küzd a mandámért: Gerliczy Ferenc báró munkapárti, Hoitsy Pál pedig Kossuth-párti programmal lépett fel.

A trónörökös brüsszeli látogatása.

BRÜSSZEL, máj. 27. Ferenc Ferdinánd trónörökös és nejeinek julius végére tervezett látogatása elmarad és a jövő év elejére lett elhalasztva.

Berteaux temetése.

PÁRIS, máj. 27. Berteaux hadügyminiszter tegnapi temetésén Dubost, a szenátus elnöke, s Brisson, a kamara elnöke mondottak gyászbeszédet. A kormány nevében Perrier beszélt, aki megható szavakban emlékezett meg a tragikus véget ért hadügyminiszter hazafiságáról és kiváló működéséről. A temetésen óriási tömeg vett részt.

A koporsót a nemzeti lobogóval letakarva, ágyutölténykocsira tették. A temetési menet az utcákon álló katonai sorfal közt a Champs Elyséen át a pályaudvarig haladt, ahonnan a holttestet vasuton Chautaubá szállították.

Anglia részvéte.

PÁRIS, máj. 27. French tábornok, az angol hadsereg főfelügyelője, aki Angliát Berteaux hadügyminiszter temetésén képviselte, tegnap Fallières köztársasági elnöknek, Cruppi külügyminiszternek és Monis miniszterelnök fiának Anglia részvétét fejezte ki. Később Laffon de Ladeba tábornok, a francia vezérkar főnöke jelent meg French tábornoknál és a francia hadsereg köszönetét tolmácsolta.

Az olasz jogi fakultás.

BÉCS, máj. 27. Az olasz diákok végrehajtó bizottsága felhívást küldött az olasz képviselőjelölteknek, hogy a Triesztben felállítandó olasz jogi fakultás létesítéséért küzdjenek s minden eszközzel, még obstrukciót is eszközöljék ki a fakultás felállításának már az első ülészakban való törvényerőre emelését.

Az új francia hadügyminiszter.

PÁRIS, máj. 27. Goirand tábornok, a 6. hadtest parancsnoka elfogadta a Monis miniszterelnök által felajánlott hadügyminiszteri tárcát.

Kérvény a király kocsijában.

GÖDÖLLŐ, máj. 27. A király tegnap délutáni sétakocsizása alkalmával egy jól öltözött ember kérvényt dobott a király kocsijába. Az uralkodó zsebébe tette a kérvényt. Az illető Fazekas József volt rendőr és csendőr, akit iszákossága miatt elbocsátottak s most a királyhoz fordult kérvénnyel, hogy állásába visszahelyezzék.

A trónörökösöt meglopták.

PRÁGA, máj. 27. A prágai versenyterén Ferenc Ferdinánd trónörökös automobiljából ismeretlen tettesek egy zseborát loptak el.

Száztizenegy éves

ember halála.

MÁTÉSZALKA, máj. 27. Feldman Sámuel ma száztizenegy éves korában végelgyengülésben meghalt.

A pápa nem beteg.

RÓMA, máj. 27. Egyik reggeli lap ma azt a szenzációs hírt közli, hogy X. Pius pápa hirtelenül eszméletét veszítette és összerogyott. A vatikán a hírt erélyesen megcáfolja.

„ADRIA“ szálló és étterem

FIUME

ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJIC PALOTA)

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és villanyos világítással.

Kitünő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Weiss Jacques veje

Weiss Salamon
Fiume-Corso.

Legdusabb választék mindennemű üveg, porcellán és lámpaárukban. - Berndorf nickel konyhaberendezés és alpaccaezüst. Különlegességek szálloda berendezésekben

HUNGÁRIA-szálloda

Fiume - Viale Franc. Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).

KIFOGÁSTALAN KONYHA ÉS TISZTA.

:: JÓ MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK. ::

34 KÉNYELMESEN BERENDEZETT

:: VENDÉGSZOBA. ::

Olcsó árak!

Olcsó árak!

FUNDA ANTAL A „Continental“ szálló volt tulajdonosa.

Fölvéteik

egy ügyes ügynök magánfelek meglátogatására fix fizetés és jutalék mellett. Cím a kiadóhivatalban.

Ház eladó

Fiume legszebb helyén, Podmurvize alközségben két szoba, konyha, éléskamra, kert köröskörül 182 m²-es, villaszerű köfállal körölvéve, vízvezetékekkel s két ciszternával. Cím a kiadóhivatalban.

Med. univ.

Dr. Stejić János

volt községi orvos és a bécsi klinika hospitánsa belső, gyermek és női betegségekben

rendel d. e. 9-11-ig és d. u. 3-4-ig.
Fiume, Via del Municipio 2. sz. 11. emelet.
(Piazza Dante). TELEFON 241.

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM

FIUME, DEÁK-KÖRZŐ.

— A magyarság találkozó helye. —

Az étteremben délelőtt 9 órától izletes

villásreggeli olcsó árakon.

A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF

jó hírű kapusvári cigányzenekara hang-

versenyez.

TULAJDONOS:

BUDAI KÁROLY

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gymorhajásoknak székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér.

Nagy üveg 60 fillér.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszertárban és jobb fűszerüzletben.

Vilmos császár az angol királynak.

BERLIN, máj. 27. A „Militär Wochenblatt“ jelzi, hogy Vilmos császár május 16-án a Buckingham-palotában az angol királyt a porosz hadsereg vezértábornagyává nevezte ki.

Nagy receptcsalások.

NAGYBECSKEREK, máj. 27. A munkásbetegség-élesztő pénztárban nagy receptcsalások nyomára jöttek. A pénztár orvosai több inast megvesztegettek és címükre vényeket irtak, melyeket aztán potom áron a gyógyszerészeknek adtak el. Két gyógyszerész súlyosan kompromittálva van.

Kerítésért elítélt orvos.

NÜRNBERG, máj. 27. A törvényszék ma délelőtt Pfeiffer Jenő dr. orvost kerítésért két havi súlyos börtönrre ítélte, mert lakásán fiatal leányok előkelő urakkal és katonatisztekkel valóságos orgiát rendeztek.

A békéscsabai választás.

BÉKÉSCSABA, máj. 27. Achim András, az elhunyt képviselő pártja ragaszkodik Kristóffy József volt belügyminiszter jelöléséhez, akinek érdekében holnap délután a Kossuth-terén nagygyűlés lesz. Kristóffy programbeszédét Jászi Oszkár, az ismert szociológus fogja elmondani. Szegheő Gábor dr. és Urszinyi János képviselőjelöltek szintén holnap mondják el programbeszédeiket. A várható zavargásokra való tekintettel holnap katonaság lesz készenlétben.

Megrendszabályozott vidéki lap.

BÉKÉSCSABA, máj. 27. A békés-megyei alispán megvonta a „Békésvármegyei Friss Ujság“ című lapot az utcai árusítás jogát. Ez az intézkedés kapcsolatos a lapnak legutóbbi cikkeivel. Így tegnap azt írta Urszinyi János képviselőjelöltről, hogy részes Achim meggyilkolásában. Urszinyi feljelentést tett a lap ellen, az ügyészség pedig a lap tegnapi számát elkoboztatta.

Öngyilkos urinők.

KARCAG, máj. 27. A várost két urinő szenzációs öngyilkossága tartja izgalomban. Kiss Lőrinc nagybirtokos tizenhatéves Ilona leánya megmérgezte magát és meghalt. Tettét szerelmi bánatában követte el. — Lagonc János birtokos neje, Kovács Zsuzsanna revolverrel négyszer szájába lőtt és nyomban meghalt. A tizennyolc éves viruló szépségű fiatal asszony öngyilkosságának okát nem tudják.

Színházi tüntetés Belgrádban.

BELGRÁD, máj. 27. A nemzeti színházban tegnapelőtt este a „Računi“ című új szindarab ellen nagy tüntetést rendeztek. Miután attól tartottak, hogy a tüntetések megisméltődnek, levették a darabot mősorról. A szindarabnak politikai színezete van s az előbbi rezsim ellen irányul. A premieren sok főiskolai hallgató jelent meg s ezek tüntettek a darab ellen.

Diaz elmenekült.

LONDON, máj. 27. Mexicói távirat szerint Diaz volt elnök titokban Veracruzba menekült s ott hajóra szállt, hogy Európába jöjjön.

Törökország és Montenegro.

KONSTANTINÁPOLY, máj. 26. Egy itteni lap közli, hogy Németország és Ausztria-Magyarország visszautasították a montenegrói események miatt a portánál való közbelepést.

A mexicói helyzet.

BERLIN, máj. 27. Mexicóból érkezett jelentés szerint De la Barra letette az alkotmányra a hűség esküt. A köztársaság elnökségét a legközelebbi általános választásokig vállalta.

Égő petróleumforrás.

BUKAREST, máj. 27. A Konkordia-társaság Bustenari mellett levő petróleumforrása kigyulladt. Eddig hat ember meghalt, öt súlyosan megsebesült.

Nagy katasztrófák.

SZENTPÉTERVÁR, máj. 27. Jeddo japán szigeten óriási tűz pusztít. Száz négyzetkilométer területen a helységek lángban állanak. Aumamoto községben vulkanikus földrepedés keletkezett, amely 100 házat lakóival együtt elnyelt.

Nyilt-tér*).

Az Ungaro-Croata matrózainak és fűtőinek sztrájkja.

A társaság a következőket adja a nagyközönség tudomására:

Folyó hó 17-én a társaság matrózai és fűtői emlékiratot terjesztettek az igazgatóság elé, melyben a szolgálati állapotok javítását kérve, f. hó 25-éig érdemleges választ kértek. A társaság miután az emlékiratokat megvizsgálta, már f. hó 24-én adta meg válaszáat a személyzetnek, melyben azon ajánlatot tette, hogy az emlékiratok bizalmiférfiak által tárgyalassanak s felhívta e végből a két testületet, hogy azok mindegyike 2 bizalmiférfit nevezzen meg és ugyanannyi volna a társaság által kiküldendő. A küldöttség tagjainak ugy a személyzet, mint a társaság részéről teljesen idegeneknek kellett volna lenniök, ezt tartva a legjobb utnak az egyezség elérésére. Ezt az ajánlatot azonban az alkalmazottak nem fogadták el.

Mint hogy a személyzet megmaradt azon álláspontja mellett, hogy a társaság közvetlenül a kebelükből választott küldöttséggel tárgyaljon, az igazgatóság engedett kívánságuknak, ami tegnap d. u. 4 órakor hozatott tudomásukra ama levéllel, melyben meghívja a matrózok küldöttségét mára, f. hó 27-ére, d. e. 10 órakor a társaság helyiségeiben való jelentkezésre, míg a fűtőket ugyancsak mára, d. u. 3 órára kérte oda a tárgyalások megkezdése céljából.

E meghívásokra a társaság semminemű választ nem kapott, ellenben tegnap este 7 órakor tudomására hozták, hogy ugy a matrózok, mint a fűtők, miután az Egyesült Munkásonthon helyiségeiben ülészttek, kikiáltották a sztrájkot.

A Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási R.-T. Igazgatósága.

*) E rovatban közlöttekért a beküldő felelős A szerk.)

A Szent István védjegyű Duplamaláta-sőr

fontos a tüdő- és gyomorban szenvedő betegeknek valamint álmatlanság ellen, különösen szoptató anyáknak s lábbadozó betegeknek

Üdítő!!! Tápláló!!!

Igyék naponta 1-2 üveggel!!!

Hires orvostanárok ajánlják!!!

Kapható: Frisztöltésű palackokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

Vigyázzunk a védjegyre

Övakodjunk az utánzatoktól!

VIII. évfolyam.

„A Tengerpart“

Fiuménak legélénkebben szerkesztett és legjobban informált napilap, a jelenleg

VIII. évfolyamában jelenik meg.

Mint Fiuménak és a környékbeli fürdőhelyeknek legnépszerűbb, legelterjedtebb és legrégebbi magyar napilapja

„A TENGERPART“

a kereskedelmi és üzleti világ legalkalmasabb hirdetési orgánuma.

Hirdetési árai a lap nagy példányszámához viszonyítva igen mérsékelték.

Előfizetési árai:

Egy évre	K. 24.—
fél évre	„ 12.—
negyedévre	„ 6.—
egy óra	„ 2.—

Tisztviselők fél áron kapják „A TENGERPART“-ot, úgyhogy az utóbbiaknak

„A TENGERPART“

házhoz szállítva csak 4 fillérbe kerül naponta.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz «A TENGERPART» kiadóhivatala Fiume

Grad. del Sasso Bianco 3. szám 1. emelet.

[a Hungaria szálló mögött.]

Telefon 229. sz. Postafiók 105. sz.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen küldünk.

VIII. évfolyam.

Az egészségnek egyik forrása
a Marsner-féle pezsgő-limonádé bonbonokból
előállított

Pezsgő-Limonádé

málna, citrom, eper, cseresznye és waldmeister-iz.
2 és 4 filléres pasztillákban és 2 és 5 filléres
patent papirzacskókban

csak ezen
védjeggyel
valódi

csak ezen
védjeggyel
valódi

Évi fogyasztás 80 millió darab.
Egyedüli készítő
Első cseh keleti cukor és csokoládégyár Königl. Weinberge
azelőtt: MARŠNER A.
Főraktár: POLAČEK R. - ZÁGRÁB.
Jurišičeva ulica 21.

ZONGORA-TEREM ÉS KÖLCSÖN INTÉZET
ALAPITTATOTT 1880.

ÖZV. POTOSNJÁK ANTONIA
TELEFON 180. — VIALE FRANCESCO DEAK 38. — TELEFON 180.

Ajánlja a legjobb gyártmányu zongorákat és pianókat előnyös fizetés mellett.
ZONGORABERLET, JAVÍTÁS ÉS HANGOLÁS.
A világhírű Bösendorfer zongorák egyedüli képviselősege.

A hölgyek tudják legjobban mily fontos a
SZÉP, ÜDE ARC
mily hatalom és kincs az, mily előnyökben
részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem ele-
gendő, hogy valaki csinos, fess és kedves legyen,
hanem a legfontosabb, hogy az arcbőre tiszta
sima legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot fordít-
tanak az arcbőr ápolására, a szépség fentartására
és emelésére.

A FÖLDES-féle
**MARGIT-
CRÉME**

az egyedüli szer, mely 5-6-szori használat után
biztosan eltávolít kiütéseket, pattanásokat, mit-
eszt, szeplőket, májfoltokat, ráncokat és az arcot
fehéríti, üdíti és fiatalítja.

A Földes-féle Margit-Créme teljesen ártalmatlan,
páratlan és csodás arc-szépítő.

Kapható az egész világon. Tégelye 1 kor. és 2 kor.
Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELENEN gyógyszerész **ARADON**
Kapható Fiumében: Skodník H. gy. Papp R. drog.
Babich Hinko, Catti György, Prodam Johann, Franco
Prodam és Dr. Mizzan A. gyógyszerárakban, Ernesto
Benco, Jechel Francesco és Pavacich Fratelli drog.

„M-i-t?” — Papa megengedte! Hisz' valódi JACOBI-
féle Antinicotin-cigarettafüvek fadobozban!”

Figyázzon! Csakis a „JACOBI” jellel valódi!

Ferlan Giovanni
butorraktára
Via Ciotta 3 sz. alatt megnyílt.

Nagy készlet mindennemű
szalón- és egyszerű butor-
ban. Rézbutor. Kárpitos-
műhely. - Asztalosműhely.
Olcsó árak.

ÚJ VÁSKEZESKEDÉS!

Igen nagy választék mindenféle email
és alumínium edényekben, kályhák,
csövek, ablaküveg, petrolium és min-
denemű lakatos és asztalos szer-
számokban. --- Jutányos árak.

MILLICH ROMUALDO
PIAZZA DEL GIARDINO PUBBLICO

Első fiumei magyar uri és női
FODRÁSZTEREM
● Fiume, Adria palota. ●

Végez hajmosást, hajfestést külön
női teremben. Mindenféle hajmunka
olcsón teljesítetik. Lakásokba, ugy
egy-egy meghívásokra, mint havi elő-
fizetésekre egyes fodrásznőt küld.

Az uri teremben jó és pontos
kiszolgálás.

Telefon 11-60.

Megnyílt a
„Mercur” Drogheria
FIUME
Via Pomerio 758. szám alatt.

ZANUTEL A.
könyvkereskedése
Telefon 197. - FIUME. - Via Adamich.

Nagy választék sz. pi. odalmi, tudományos, művészi
és ipari könyvekben. Az ifjusá' és a gyermekvilág
részére olasz, magyar, német színesen illusztrált
képekkel ellátott tanulságos könyvek.

— Mindenki által hozzáférhető olcsó árak. —

„OLLA”
2 évi jótállás.

VALOGATOTT MINTA-
GYŰJTEMENYTUCATJA
K. 5.-

„Olla”-t több mint 2000
orvos mint a legmegbiz-
hatóbbat ajánlja.

Kapható Fiumében: a Prodam,
Catti, Mizzan és Budak-féle
gyógyszertárakban, továbbá F.lli
Pavacich, Benco Ernő, és Papp
Rudolf drogeriájában. Erd. árjegy-
zek ingyen az „OLLA” Gummiköz-
ponttól Wien 11. 207. Praterstr. 57.

bebizonyítha-
tólag a legjobb
higiénikus
Gummi kü-
lönleges-
ség.

Figyelem! Figyelem!
NEMES HENRIK bazárjában
FIUME Via Fiumara 4.

Dus raktár cipőkben, harisnyákban, utazási cikkek,
konyhaeszközökben stb.

Gyermekkocsik nagy választékban.
Játékkártya eladás.

CONTINENTAL-AUTOMOBIL
PNEUMATIKS
Képviselet és raktár Fiumében:
Gilić R.
Telefon 677. Via Lod. Kossuth 13. Telefon 677.

Félstabilgépek. Gőzgépek. Gőzkazánok
Motorok. Sínek. Szivattyúk. Malom-
gépek. Modern transmissziók. Távirtda
huzalok. Minden méret és nagyságban kaphatók

ABELES EMIL vas- és géposztályánál
Budapest V. kerület, Váci-ut 88. szám.

Gépek és kazánok **kölcsönbe** is adtnak.
TELEFON 132-14. Sürgőnősim: BARSEL.

Új cselédközvetítő
iroda nyílt meg az Andrassy-
utca és Remai-utca 4. számú
ház sarkán.

Szives megbízásokat kér
Telef. 12-69. Bratusa Károly.

WELLMANN TESTVÉREK
VAS- ÉS FÉMÁRUKERESKEDÉSE
Via del Pozzo 2. FIUME - Via del Pozzo 2.

Állandó nagy raktár rúdvasban, leme-
zekben, épület- és bútortvasalási esz-
közökben, szerszámokban és minden-
nemű konyhafelszerelési tárgyakban.
Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

ROSENBERGER B.
Butorraktára
Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504

Fiume, Corso 7 **Spiegl Bazár** Fiume, Corso 7
a Royal szálló alatt

Diszmu, játék, bőr, utazási, toilette és parfüm cikkek. Nipp és
diszítési tárgyak. Üveg, porcellán, zománc, kőedény és alumi-
nium cikkek. Házi és konyhaberendezés.

6 szabott ár: 54 fillér 1, 2, 3, 4, 5 korona és felje b.

Feldman Nándor és Tsa
BANK-ÜZLETE
BUDAPEST,
VI., Andrásy-ut 50 szám.
 Első Magyar Általános Biztosító Társaság kerületi főügynöksége.

Kölesönök vidéki takarékpénztári részvényekre és egyéb tőzsdén nem jegyzett papirokra a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb feltételek mellett. Reál és személy-jogu győgszertárak vételének finanszírozása; törlesztés- és egyszerű jelzálog-kölesönök, építési-, tisztviselői-kölesönök; értékpapírok, tőzsdei árfo-lyamon; állami-, városi-szubvenciók eszkomptálása; kölesönök haszonélvezettel és járadékkal terhelt ingatlanokra. Elsőrangú referenciák. Felvilágosítás díjmentes. Telefon 21-10. Magyar és német levelezés. Telefon 21-10.

Hôtel Jolanda & Bavaria

étteremmel és kávéházzal

Riva Schiavoni **VELENCE** Riva Schiavoni
 a Lido-hajóállomással szemben.

A tengerre néző, szép, modern szobák.
 Fedett és nyílt terrasz. :: Német és
 :: magyar konyha. ::

Müncheni és pilseni sör egyenesen a hordóból kimérve.
 Levelezés minden nyelven.

:: A turini kiállításra utazók figyelmébe! ::

Hôtel Monopol Meublé

Via Accademia Albertina 37. szám (a Corso Vittorio Emanuele sarkán)

Turin egyetlen német szállodája.

3 percnnyire a „Porta Nuova” központi pályaudvartól,
 :: 2 percnnyire a kiállítás főbejáratától. ::

ÁRAK 3 LIRÁTÓL FELJEBB.

Modern kényelem! - Német levelezés és kiszolgálás!

Tulajdonos Meyer M.

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméből a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehérneművel 40 fillér.

Olcsó fürdőbérletjegyek.

Értesítés.

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy a Via delle Pile 2. számú házban a Grand kávéház mögött a

Dreher éttermet

átvettem. Elsőrangú konyha, kitűnő magyar és dalmát borok. Dreher-féle világos és bama sör. Jutányos árak, figyelmes és pontos kiszolgálás. Éjjel 2 óráig nyitva. Havi előfizetések 48 és 56 K. Minden pénteken halvacsora. Konyhámért a budapesti 1896-iki millenniumi kiállításon dicséző oklevéllel kitüntetve.

Tisztelettel

STÖHR KÁROLY

vendégfőnök.

“A TENGERPART”

telefonszáma

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

Frescura Agost új üzlete

FIUME, Kossuth Lajos u. 3.

Olók, zsebkések, beretvák, konybakések nagy raktára.

Beretválógépek a leghíresebb gyárakból, köztük a szabadalmazott „MIWA” beretválókészülék, mely speciális konstrukciójánál fogva s a beretvélő kitűnő :: szerkezete folytán a legerősebb szakfőnöknél teljes garanciát nyújt. ::

Nagy cipőkészlet férfiak, nők és gyermekek részére.

Susáki községi fürdő

(BRAIDICA).

Megnyilik 1911. június 1-én.

A fürdő 124 teljesen felszerelt kabinnal bír.

Nyitva reggel 5 órától este 9 óráig. Hölgyeknek külön fürdés déjelőtt 8-10 között minden napon kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Egyes fürdészek felnőttek részére . . . K —.40
 10 éven aluli gyermekek részére . . . K —.20
 Bérletjegyek: 20 bérletjegy felnőttek részére 6, gyermekek részére 3 korona.

Cement és műtéglaipar.

Ajánlja a m. t. közönségnek különösen pedig a mérnök, építész és építővállalkozó uraknak saját készítményeit: cementcsöveket, téglagyártmányokat, műkölcsokeket, s általában lépcső-készítményeket, kapuoszlopokat, korlátos erkélyeket, terraszokat, virágcserepeket fürdőkádokat és kéménykiégészítő szerkezeteket.

Elvállal mindenféle cement-, kréta-, szobrász-, gipsz, valamint egyéb diszmunkákat és általában szobrászati munkálatokat.

Nagy raktár építési anyagokban. Portland és román cement, kréta és fedőlemez stb.

Iroda:

Berl és Klein - Fiume

Telefon 525.

cégnél

Telefon 525.